

LIETUVOS RESPUBLIKOS VISUOMENINIŲ ORGANIZACIJŲ ĮSTATYMAS

1995 m. vasario 2 d. Nr. I-784
Vilnius

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

Šis įstatymas nustato visuomeninių organizacijų steigimo, veiklos ir veiklos pasibaigimo pagrindus.

Įstatymas netaikomas politinėms partijoms, kitoms politinėms organizacijoms, profesinėms sąjungoms, religinėms bendrijoms ir organizacijoms, toms bendrijoms, organizacijoms ar asociacijoms, labdaros organizacijoms, labdaros ir paramos fondams, kurių steigimo ir veiklos tvarką nustato kiti Lietuvos Respublikos įstatymai.

2 straipsnis. Visuomeninės organizacijos samprata

Visuomeninė organizacija – tai Lietuvos Respublikos piliečių savanoriškas susivienijimas (sąjunga, draugija, fondas, asociacija ir kt.), sudarytas bendriems narių poreikiams ir tikslams, kurie nėra priešingi Lietuvos Respublikos Konstitucijai ir įstatymams, tenkinti bei įgyvendinti.

3 straipsnis. Visuomeninių organizacijų veiklos pagrindai

Visuomeninės organizacijos veikia laikydamosi Lietuvos Respublikos Konstitucijos, šio bei kitų įstatymų, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimų ir savo veiklą grindžia šio įstatymo nustatyta tvarka įregistruotais visuomeninės organizacijos įstatais.

Draudžiama steigti ir veikti visuomeninėms organizacijoms, kurių tikslas arba veikimo būdai – prievarta nuversti ar pakeisti Lietuvos Respublikos konstitucinę santvarką arba pažeisti Lietuvos Respublikos teritorijos vientisumą, propaguoti karą ir smurtą, autoritarinį ar totalitarinį valdymą, kurstyti rasinę, religinę, socialinę nesantaiką, varžyti žmogaus teises ir laisves bei atlikti veiksmus, prieštaraujančius Lietuvos Respublikos įstatymams ir visuotinai pripažintoms tarptautinės teisės normoms, veikti kitų valstybių interesais, jeigu jie yra priešingi Lietuvos valstybės interesams.

Neleidžiama steigti visuomeninių organizacijų, kurių nariai vienijasi organizacijų, veikusių prieš Lietuvos Respublikos nepriklausomybę ir teritorijos vientisumą, pagrindu.

Visuomeninės organizacijos valdymo organai ir buveinė turi būti Lietuvos Respublikos teritorijoje.

Visuomeninių organizacijų raštvedyba tvarkoma pagal įstatymą.

II. VISUOMENINIŲ ORGANIZACIJŲ STEIGIMAS IR VEIKLOS PAGRINDAI

4 straipsnis. Visuomeninių organizacijų steigimas

Visuomeninių organizacijų steigėjais gali būti Lietuvos Respublikos piliečiai, sukakę 18 metų.

Visuomeninės organizacijos steigimo iniciatoriai sušaukia steigiamąjį suvažiavimą, konferenciją ar susirinkimą, kuriame priimami įstatai ir išrenkami valdymo organai. Steigiamajame suvažiavime, konferencijoje ar susirinkime turi dalyvauti ne mažiau kaip 15 steigėjų.

Lietuvos Respublikoje gali būti steigiami tarptautinių visuomeninių organizacijų, kurių tikslai, veikimo būdai ir įstatai neprieštaruja Lietuvos Respublikos Konstitucijai ar šio įstatymo 3 straipsnio antrosios ir trečiosios dalių nuostatoms, Lietuvos skyriai (struktūriniai padaliniai).

Tarptautinių visuomeninių organizacijų Lietuvos skyrių (struktūrinių padalinių) steigimui, registravimui ir veiklai Lietuvoje taikomos visos šio įstatymo nuostatos.

Visuomeninė organizacija laikoma įsteigta nuo jos įstatų įregistravimo dienos.

5 straipsnis. Visuomeninių organizacijų struktūrinių padalinių steigimas

Visuomeninių organizacijų struktūrinių padalinių, taip pat ir turinčių juridinio asmens teises, steigimo tvarką nustato visuomeninės organizacijos įstatai.

Visuomeninės organizacijos struktūrinis padalinys laikomas įsteigtu nuo tada, kai visuomeninės organizacijos įstatuose nustatyta tvarka priimamas sprendimas įsteigti struktūrinį padalinį.

Apie struktūrinio padalinio, turinčio juridinio asmens statusą, įsteigimą visuomeninės organizacijos įstatuose numatytas valdymo organas ne vėliau kaip per 15 dienų nuo tokio struktūrinio padalinio įsteigimo raštu praneša valstybės institucijai, įregistravusiai šios organizacijos įstatus, ir savivaldybės, kurios teritorijoje yra šio struktūrinio padalinio buveinė, vykdomajai institucijai.

6 straipsnis. Visuomeninių organizacijų sąjungos

Visuomeninės organizacijos turi teisę vienytis į visuomeninių organizacijų sąjungas.

Visuomeninių organizacijų sąjungą gali steigti dvi ar daugiau visuomeninių organizacijų.

Visuomeninių organizacijų sąjungos steigiamos ir veikia šio įstatymo nustatyta tvarka.

Visuomeninės organizacijos, norėdamos įsteigti visuomeninių organizacijų sąjungą, turi savo įstatuose nustatyta tvarka priimti sprendimą vienytis į sąjungą ir įgalioti organizacijos valdymo organą ar savo narį (narius) dalyvauti visuomeninių organizacijų sąjungos steigiamajame suvažiavime, konferencijoje ar susirinkime.

7 straipsnis. Visuomeninės organizacijos pavadinimas ir simbolika

Naujai steigiamų visuomeninių organizacijų, jų sąjungų pavadinimas ir simbolika turi skirtis nuo Lietuvos Respublikoje jau įregistruotų politinių partijų ir politinių organizacijų, kitų visuomeninių organizacijų, jų sąjungų pavadinimų ir simbolikos.

8 straipsnis. Visuomeninių organizacijų nariai ar šių organizacijų veikloje dalyvaujantys asmenys

Visuomeninę organizaciją sudaro jos nariai arba kiti jos veikloje dalyvaujantys asmenys. Nariais gali būti Lietuvos Respublikos piliečiai, sukakę 18 metų.

Visuomeninių organizacijų, kurios savo veikla tenkina vaikų ir jaunimo poreikius, nariais ar šių organizacijų veikloje dalyvaujančiais asmenimis gali būti ir jaunesni kaip 18 metų asmenys.

Visuomeninių organizacijų nariai ar šių organizacijų veikloje dalyvaujantys asmenys turi lygias teises, nesvarbu, kokio dydžio jie moka įstatuose nustatytą stojamąjį ir nario (dalyvaujančio organizacijos veikloje asmens) mokesį ar teikia paramą.

Visuomeninės organizacijos nariai ar šios organizacijos veikloje dalyvaujantys asmenys gali bet kada išstoti iš visuomeninės organizacijos. Tokiu atveju nario ar visuomeninės organizacijos veikloje dalyvaujančio asmens mokesčiai ar kitaip organizacijai perduotos lėšos ir turtas negrąžinami.

Visuomeninei organizacijai atstovauja jos įstatuose nurodytas ir įstatuose nustatyta tvarka išrinktas asmuo (asmenys).

Visuomeninės organizacijos įstatuose nurodytas jos valdymo organas ar jos vadovas turi tvarkyti organizacijos narių ar šios organizacijos veikloje dalyvaujančių asmenų sąrašą, kuris turi būti laisvai prieinamas kiekvienam organizacijos nariui ar jos veikloje dalyvaujančiam asmeniui. Visuomeninės organizacijos įstatus įregistravusiai valstybės institucijai toks sąrašas turi būti pateikiamas, kai ji tikrina, ar visuomeninė organizacija nepažeidė Lietuvos Respublikos Konstitucijos, šio ar kitų įstatymų. Už šios nuostatos vykdymą atsako visuomeninei organizacijai pagal jos įstatus atstovaujantis asmuo.

9 straipsnis. Visuomeninės organizacijos įstatai

Visuomeninės organizacijos įstatuose turi būti numatyta:

- 1) pavadinimas, simbolika ir buveinės adresas;
- 2) veiklos tikslai, uždaviniai, veiklos teritorija;
- 3) priėmimo į visuomeninės organizacijos narius arba dalyvius ir išstojimo, pašalinimo iš jos sąlygos bei tvarka;
- 4) narių ar dalyvių teisės ir pareigos;
- 5) struktūrinių padalinių steigimo, reorganizavimo bei veiklos nutraukimo tvarka, struktūrinių padalinių santykiai su visuomeninės organizacijos valdymo organais ir jų teisės;
- 6) aukščiausiojo valdymo organo (suvažiavimo, konferencijos, susirinkimo) sušaukimo tvarka ir periodiškumas, jo kompetencija;
- 7) kitų valdymo organų ir jų vadovų rinkimo tvarka, jų kompetencija;
- 8) valdymo organų ir jų vadovų atskaitomybės visuomeninės organizacijos aukščiausiajam valdymo organui ir jų veiklos kontrolės tvarka;
- 9) lėšų ir pajamų šaltiniai, lėšų ir pajamų naudojimo kontrolės tvarka;
- 10) įstatų pakeitimo ir papildymo tvarka;
- 11) veiklos pasibaigimo ir turto sunaudojimo tvarka.

Įstatuose gali būti numatytos ir kitos visuomeninės organizacijos veiklos nuostatos, jeigu jos neprieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijai, šiam ar kitiems įstatymams.

Jeigu priėmus naujus įstatymus visuomeninės organizacijos įstatai neatitinka šių įstatymų, visuomeninė organizacija privalo savo įstatus suderinti su priimtais įstatymais artimiausiame įgalioto valdymo organo susirinkime, konferencijoje, suvažiavime. Kol visuomeninės organizacijos įstatai nesuderinti su naujai priimtais įstatymais, visuomeninė organizacija vadovaujasi (yra taikomos) įstatymų, o ne įstatų normomis.

10 straipsnis. Visuomeninių organizacijų teisės

Visuomeninių organizacijų įstatuose numatytiems tikslams ir uždaviniams įgyvendinti visuomeninės organizacijos įstatymų nustatyta tvarka turi teisę:

- 1) nekliudomai raštu, žodžiu ar kitais būdais skleisti informaciją apie savo veiklą, propaguoti organizacijos tikslus ir uždavinius;
- 2) steigti visuomenės informavimo priemones, užsiimti leidyba;
- 3) organizuoti susirinkimus: mitingus, piketus, demonstracijas, procesijas, įvairias eitynes, kitokius taikius beginklius susirinkimus ir masinius renginius;
- 4) pirkti ar kitaip įsigyti savo veiklai reikalingą turtą, jį naudoti, valdyti ir juo disponuoti;
- 5) samdyti asmenis įstatuose numatyta veiklai;
- 6) gauti lėšų ar kitokio turto iš tarptautinių visuomeninių organizacijų, nevalstybinių organizacijų, fondų, taip pat asmenų;
- 7) steigti (būti steigėju) įmones, registruojamas ir veikiančias pagal Lietuvos Respublikos įstatymus;
- 8) steigti fondus.

Visuomeninės organizacijos įstatymų nustatyta tvarka gali užsiimti ir kitokia jų įstatuose numatytiems tikslams ir uždaviniams įgyvendinti reikalinga veikla, išskyrus tą, kurią draudžia įstatymai.

11 straipsnis. Visuomeninių organizacijų veiklos garantijos

Valstybės institucijoms ir pareigūnams, politinėms partijoms ir politinėms organizacijoms, kitoms organizacijoms ir asmenims draudžiama kištis į visuomeninių organizacijų veiklą.

Valstybės institucija, įregistravusi visuomeninę organizaciją, sprendama klausimą dėl visuomeninės organizacijos išpėjimo, veiklos sustabdymo ar nutraukimo, jeigu ji pažeidė Lietuvos Respublikos Konstituciją, šį ir kitus įstatymus, turi teisę tikrinti, ar visuomeninė organizacija laikosi šio įstatymo, ar jos veikla neprieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijai, šiam ar kitiems

įstatymams. Visuomeninei organizacijai atstovaujantis valdymo organas ar organizacijai pagal jos įstatus atstovaujantis asmuo privalo pateikti reikalaujamus dokumentus ir paaiškinimus.

12 straipsnis. Visuomeninių organizacijų veiklos apribojimai

Visuomeninėms organizacijoms neleidžiama:

- 1) vykdyti valstybės, jos institucijų ar pareigūnų funkcijų;
- 2) vykdyti profesinės sąjungos funkcijų;
- 3) ginkluoti savo narių, organizuoti jiems karinių mokymų ir steigti karinių būrių, išskyrus įstatymų numatytais atvejais;
- 4) gauti lėšų ar kito turto, kurį skiria kitų valstybių valdžios ir valdymo institucijos ar valstybinės organizacijos, išskyrus lėšas ar kitokį turtą švietimui, kultūrai, sveikatos apsaugai, sportui remti.

13 straipsnis. Visuomeninių organizacijų tarptautiniai ryšiai

Visuomeninės organizacijos pagal savo įstatus gali įstoti į tarptautines visuomenines (nevalstybines) organizacijas, kurių tikslai ir veikla neprieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijai, šiam ar kitiems įstatymams, palaikyti ryšius su kitų valstybių visuomeninėmis, taip pat tarptautinėmis organizacijomis, sudaryti su jomis susitarimus, neprieštaraujančius Lietuvos Respublikos Konstitucijai, šiam ar kitiems įstatymams.

14 straipsnis. Visuomeninių organizacijų nuosavybė

Visuomeninėms organizacijoms nuosavybės teisė gali priklausyti pastatai, įrenginiai, leidyklos, spaustuvės, transporto priemonės, socialiniai ir labdaros objektai, taip pat kitas turtas, reikalingas jų įstatuose numatytiems tikslams ir uždaviniams įgyvendinti, kuris gali būti įgytas už visuomeninei organizacijai priklausančias lėšas, taip pat dovanojimo, paveldėjimo ar kitokiu teisėtu būdu.

Visuomeninių organizacijų lėšas sudaro:

- 1) įstatuose numatyti narių ar veikloje dalyvaujančių asmenų mokesčiai;
- 2) fizinių asmenų, labdaros organizacijų ir labdaros fondų dovanotos (paaukotos) lėšos;
- 3) nevalstybinių organizacijų, tarptautinių visuomeninių organizacijų dovanotos (paaukotos) lėšos;
- 4) kredito įstaigų palūkanos už saugomas visuomeninių organizacijų lėšas;
- 5) skolinto kapitalo lėšos;
- 6) kitos teisėtai gautos lėšos.

Valstybės valdžios ir valdymo institucijos, savivaldybės gali skirti lėšų visuomeninėms organizacijoms tik konkrečioms kultūros, švietimo, sporto, sveikatos ir kitoms socialinėms ar kitokioms tikslinėms programoms įgyvendinti. Šios lėšos gali būti naudojamos tik toms programoms įgyvendinti ir tik pagal lėšas skyrusios valstybės institucijos patvirtintą sąmatą.

Visuomeninių organizacijų turtas ir lėšos turi būti naudojamos jų įstatuose numatytiems tikslams ir uždaviniams įgyvendinti ir jokia forma negali būti skirstomos tos visuomeninės organizacijos nariams, išskyrus atvejį, kai visuomeninė organizacija nutraukia veiklą jos pačios sprendimu. Tokiu atveju turtą, likusį patenkinus visų likviduojamos visuomeninės organizacijos kreditorių reikalavimus, atsiskaičius su asmenimis, dirbusiais pagal darbo sutartis, nustatyta tvarka sunaudoja visuomeninės organizacijos organai, kurie priėmė sprendimą nutraukti visuomeninės organizacijos veiklą.

15 straipsnis. Visuomeninių organizacijų atsakomybė

Visuomeninė organizacija atsako už savo prievoles visu jai priklausančiu turtu.

Visuomeninė organizacija neatsako už savo narių prievoles, o nariai neatsako už visuomeninės organizacijos prievoles.

Visuomeninė organizacija, padariusi žalą fiziniams ar juridiniams asmenims, privalo ją atlyginti savo turtu įstatymų nustatyta tvarka.

16 straipsnis. Visuomeninėse organizacijose dirbančių asmenų darbo teisinis reguliavimas

Su visuomeninių organizacijų samdomais darbuotojais sudaroma darbo sutartis įstatymų nustatyta tvarka.

Asmenys, dirbantys visuomeninėse organizacijose pagal darbo sutartį, turi teisę į socialinį draudimą bei kitas teises ir garantijas, kurios įstatymų nustatytos asmenims, dirbantiems valstybinėse įmonėse, įstaigose ir organizacijose.

Šiems tikslams visuomeninės organizacijos į valstybinį socialinio draudimo fondą iš savo pajamų moka tokias pat įmokas kaip ir valstybinės įmonės, įstaigos ir organizacijos.

III. VISUOMENINIŲ ORGANIZACIJŲ ĮSTATŲ REGISTRAVIMAS

17 straipsnis. Visuomeninių organizacijų įstatų registravimo tvarka

Visuomeninės organizacijos, kurios veikla apima daugiau kaip vienos apskrities teritoriją, įstatų registruoja Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija.

Visuomeninės organizacijos, kurios veikla apima daugiau kaip vienos savivaldybės teritoriją ir kurios buveinė yra apskrities centre ar kitoje apskrities teritorijoje - miesto ar kaimo gyvenamojoje vietovėje, įstatų registruoja apskrities valdytojas.

Visuomeninės organizacijos, kurios veikla apima vieno rajono ar miesto teritoriją, įstatų registruoja savivaldybės vykdomoji institucija.

Visuomeninė organizacija ne vėliau kaip per vieną mėnesį po įstatų priėmimo ir valdymo organų išrinkimo dienos paduoda atitinkamai valstybės institucijai pareiškimą dėl įstatų įregistravimo. Pareiškimą pasirašo pagal įstatų visuomeninei organizacijai atstovaujantis asmuo, nurodydamas savo nuolatinę gyvenamąją vietą.

Prie pareiškimo pridedami: steigiamojo suvažiavimo, konferencijos ar susirinkimo protokolas, visuomeninės organizacijos įstatai keturiais egzemplioriais.

Įstatų registruojanti valstybės institucija išnagrinėja pareiškimą dėl įstatų įregistravimo per mėnesį nuo visų šiame straipsnyje nurodytų dokumentų gavimo dienos. Įstatų registruojanti valstybės institucija turi teisę tikrinti registravimui pateiktų dokumentų ir juose nurodytų duomenų tikrumą.

Visuomeninių organizacijų pavadinimo ir simbolikos, jų įstatų pakeitimai ir papildymai registruojami ta pačia tvarka ir tais pačiais terminais kaip ir įstatai. Įstatų ir simbolikos pakeitimai įsigalioja nuo jų įregistravimo dienos.

Visuomeninių organizacijų įstatų registruojanti valstybės institucija tvarko šių organizacijų registrą. Registro tvarkymo tvarką nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

18 straipsnis. Įstatų registravimo atidėjimas

Visuomeninės organizacijos įstatų registravimas atidedamas, jeigu:

- 1) nesilaikyta visuomeninės organizacijos steigimo tvarkos, kuri yra nustatyta šio įstatymo 4, 6 ir 7 straipsniuose;
- 2) registravimui pateiktuose įstatuose nenurodyti visi šio įstatymo 9 straipsnyje nustatyti duomenys.

Atidėjusi įstatų registravimą, įstatų registruojanti valstybės institucija grąžina įstatų ir kitus dokumentus organizacijos steigėjams, raštu nurodydama trūkumus. Šie trūkumai turi būti ištaisyti ne vėliau kaip per mėnesį.

Pateikus pataisytus įstatų ir kitus dokumentus, jų nagrinėjimo terminas, nurodytas šio įstatymo 17 straipsnio šeštojoje dalyje, skaičiuojamas iš naujo nuo pataisytų įstatų ir dokumentų pateikimo dienos.

19 straipsnis. Atsisakymas registruoti įstatų

Visuomeninės organizacijos įstatai neregistruojami, jeigu:

1) juose nurodyti organizacijos tikslai ir uždaviniai, veiklos būdai prieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijai, šiam ar kitiems įstatymams, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimams;

2) yra anksčiau tuo pačiu pavadinimu įregistruoti visuomeninės organizacijos įstatai;

3) nesilaikyta šio įstatymo 9 ir 17 straipsnių reikalavimų;

4) registravimui pateiktų dokumentų duomenys neatitinka tikrovės.

Atsisakius įregistruoti įstatų, pareiškėjams apie tai pranešama raštu ne vėliau kaip per 5 dienas nuo sprendimo priėmimo ir nurodomi konkretūs atsisakymo motyvai.

Sprendimas registruoti visuomeninės organizacijos įstatų gali būti apskundžiamas per 15 dienų nuo jo gavimo dienos apylinkės teismui pagal įstatų registruojančios valstybės institucijos buveinės vietą.

20 straipsnis. Visuomeninių organizacijų statusas

Visuomeninės organizacijos, jų sąjungos nuo įstatų įregistravimo dienos yra juridiniai asmenys.

Visuomeninės organizacijos turi savo balansą, antspaudą su savo pavadinimu ir atsiskaitomąją bei valiutinę sąskaitą tik viename iš Lietuvos Respublikoje įregistruotų bankų, taip pat po vieną valiutinę sąskaitą bet kurioje kitoje valstybėje.

Visuomeninių organizacijų struktūriniai padaliniai įgyja juridinio asmens teises visuomeninės organizacijos įstatuose nustatyta tvarka.

IV. VISUOMENINIŲ ORGANIZACIJŲ VEIKLOS KONTROLĖ

21 straipsnis. Visuomeninių organizacijų finansinės veiklos kontrolė

Visuomeninių organizacijų finansinę veiklą kontroliuoja valstybinės mokesčių inspekcijos, kiek tai susiję su mokesčių mokėjimu.

Jeigu visuomeninė organizacija gauna lėšų iš valstybės biudžeto, savivaldybių biudžeto, taip pat valstybinių įmonių, įstaigų, organizacijų, valstybės kontrolė turi teisę tikrinti, kaip tokios lėšos naudojamos.

22 straipsnis. Įspėjimas dėl Lietuvos Respublikos Konstitucijos ar įstatymų pažeidimo

Valstybės institucija, kuri įregistravo visuomeninės organizacijos įstatų, nustačiusi, kad visuomeninė organizacija ar jos struktūrinis padalinys pažeidė Lietuvos Respublikos Konstituciją, šį bei kitus įstatymus, raštu praneša apie tai visuomeninės organizacijos valdymo organui ir nustato terminą nurodytiems pažeidimams pašalinti.

Jeigu per nustatytą terminą pažeidimas nepašalinamas, visuomeninės organizacijos įstatų įregistravusi valstybės institucija turi kreiptis į teismą dėl visuomeninės organizacijos veiklos sustabdymo.

Jeigu per metus nuo įspėjimo dėl Lietuvos Respublikos Konstitucijos, šio ar kitų įstatymų pažeidimo gavimo dienos visuomeninė organizacija ar jos struktūrinis padalinys vėl pažeidžia Lietuvos Respublikos Konstituciją, šį ar kitus įstatymus, visuomeninės organizacijos įstatų įregistravusi valstybės institucija turi kreiptis į teismą dėl visuomeninės organizacijos veiklos nutraukimo.

Valstybės institucija, įregistravusi visuomeninės organizacijos įstatų, spręsdama, ar visuomeninė organizacija nepažeidė Lietuvos Respublikos Konstitucijos, šio ar kitų įstatymų, taip pat ar organizacija gali tęsti veiklą po jos sustabdymo teismo sprendimu, turi teisę kreiptis į kitas valstybės institucijas ir gauti iš jų išvadas.

23 straipsnis. Skundų dėl visuomeninės organizacijos įstatų įregistravimo, visuomeninės organizacijos reorganizavimo ar veiklos nutraukimo organizacijos sprendimu teisminis nagrinėjimas

Skundus dėl visuomeninės organizacijos įstatų įregistravimo, visuomeninės organizacijos reorganizavimo ar veiklos nutraukimo organizacijos sprendimu nagrinėja apylinkės teismas pagal visuomeninės organizacijos buveinės vietą. Į teismą su skundu dėl visuomeninės organizacijos įstatų įregistravimo, visuomeninės organizacijos valdymo organų sprendimo reorganizuoti ar nutraukti organizacijos veiklą pripažinimo negaliojančiu turi teisę kreiptis ne mažiau kaip vienas trečdalis visuomeninės organizacijos narių arba dalyvaujančių jos veikloje asmenų. Tokie skundai teismui gali būti paduodami ne vėliau kaip per 20 dienų nuo skundžiamų sprendimų priėmimo.

Valstybės institucija, įregistravusi visuomeninės organizacijos įstatus ir po to nustačiusi, kad įstatų registravimui buvo pateikti neatitinkantys tikrovės duomenys, turi kreiptis į teismą dėl visuomeninės organizacijos veiklos nutraukimo.

V. VISUOMENINIŲ ORGANIZACIJŲ VEIKLOS PASIBAIGIMAS

24 straipsnis. Visuomeninių organizacijų veiklos pasibaigimas

Visuomeninės organizacijos veikla gali pasibaigti:

1) visuomeninės organizacijos įstatuose nustatyta tvarka priėmus sprendimą reorganizuoti visuomeninę organizaciją, t.y. padalyti į kelias naujas visuomenines organizacijas arba prisijungti prie kitos visuomeninės organizacijos;

2) visuomeninės organizacijos įstatuose nustatyta tvarka priėmus sprendimą nutraukti veiklą;

3) teismui priėmus sprendimą nutraukti visuomeninės organizacijos veiklą.

Visuomeninių organizacijų reorganizavimo, taip pat visuomeninių organizacijų veiklos nutraukimo pagrindus ir tvarką nustato šis įstatymas ir visuomeninių organizacijų įstatatai.

25 straipsnis. Visuomeninės organizacijos reorganizavimas

Sprendimą dėl visuomeninės organizacijos reorganizavimo padalijant ją į kelias naujas organizacijas ar prisijungiant prie kitos visuomeninės organizacijos turi teisę priimti tik reorganizuojamos organizacijos aukščiausiasis valdymo organas.

Jeigu visuomeninė organizacija reorganizuojama padalijant ją į kelias naujas organizacijas, jos lėšos ir turtas paskirstomas naujoms organizacijoms reorganizuojamos visuomeninės organizacijos įstatuose nustatyta tvarka. Jeigu reorganizuojamos organizacijos įstatuose šis klausimas neregamentuotas, lėšos ir turtas naujoms organizacijoms paskirstomas reorganizuojamos organizacijos aukščiausiojo valdymo organo sprendimu, kuris priimamas kartu su sprendimu dėl visuomeninės organizacijos reorganizavimo.

Visuomeninės organizacijos aukščiausiasis valdymo organas, spręsdamas visuomeninės organizacijos reorganizavimo padalijimo būdu klausimą, kartu turi nuspręsti, koks bus visuomeninės organizacijos pavadinimas ir kokią naudos simboliką.

Visuomeninei organizacijai pasidalijus į kelias naujas organizacijas, naujai įsteigtų visuomeninių organizacijų įstatatai registruojami šio įstatymo nustatyta tvarka. Visuomeninės organizacijos laikomos įsteigtos nuo jų įstatų įregistravimo dienos.

Jeigu visuomeninė organizacija prisijungia prie kitos visuomeninės organizacijos, jos turtas atitenka organizacijai, prie kurios prisijungiama.

Įstatuose numatyta tvarka priėmus sprendimą nutraukti visuomeninės organizacijos veiklą, jos turtas panaudojamas įstatuose nustatyta tvarka, jeigu įstatymų nenustatyta kitaip.

26 straipsnis. Visuomeninės organizacijos struktūrinio padalinio atsiskyrimas nuo visuomeninės organizacijos ir jo veiklos nutraukimas

Visuomeninės organizacijos struktūrinis padalinys, taip pat ir turintis juridinio asmens teises, turi teisę atsiskirti nuo visuomeninės organizacijos ir tapti nauja visuomenine organizacija, jeigu tai numatyta visuomeninės organizacijos įstatuose. Atsiskyrusiam visuomeninės organizacijos struktūriniui padaliniui atstovaujantis asmuo ne vėliau kaip per 5 dienas nuo sprendimo atsiskirti priėmimo privalo raštu pranešti apie šį sprendimą visuomeninės organizacijos, nuo kurios jis

atsiskiria, valdymo organui, taip pat savivaldybės, kurios teritorijoje yra šio struktūrinio padalinio buveinė, vykdomajai institucijai.

Nuo sprendimo visuomeninės organizacijos įstatuose nustatyta tvarka atsiskirti priėmimo dienos visuomeninės organizacijos struktūrinis padalinys netenka savo ankstesnio pavadinimo ir simbolikos. Toks struktūrinis padalinys šio įstatymo nustatyta tvarka registruojamas kaip nauja visuomeninė organizacija.

Visuomeninė organizacija jos įstatuose nustatyta tvarka gali bet kada nutraukti savo struktūrinių padalinių, taip pat ir turinčių juridinio asmens teises, veiklą. Jeigu visuomeninės organizacijos įstatuose numatyta, tokių struktūrinių padalinių, taip pat ir turinčių juridinio asmens teises, turtas ir lėšos atitenka visuomenei organizacijai. Jeigu visuomeninės organizacijos įstatuose nenumatyta, kaip panaudoti struktūrinio padalinio, kurio veikla nutraukiama, lėšas ir turtą, jų naudojimo klausimas sprendžiamas įstatymų nustatyta tvarka.

27 straipsnis. Visuomeninės organizacijos veiklos sustabdymas ar nutraukimas teismo sprendimu

Visuomeninės organizacijos veikla pagal ją įregistravusios valstybės institucijos pareiškimą gali būti sustabdyta teismo sprendimu.

Pareiškimas dėl visuomeninės organizacijos veiklos sustabdymo ar nutraukimo paduodamas apylinkės teismui pagal visuomeninės organizacijos buveinės vietą. Toks pareiškimas neapmokestinamas.

28 straipsnis. Visuomeninės organizacijos veiklos sustabdymo pagrindai

Teismas gali sustabdyti visuomeninės organizacijos veiklą, jeigu ji ar jos struktūrinis padalinys nustatytu laiku nepašalina valstybės institucijos, įregistravusios visuomeninės organizacijos įstatus, nurodytų Lietuvos Respublikos Konstitucijos, šio ar kitų įstatymų pažeidimų ar tęsia neteisėtą veiklą po to, kai gavo išpėjimą dėl veiklos, kuri pažeidžia Lietuvos Respublikos Konstituciją, šį ar kitus įstatymus, nutraukimo.

Visuomeninės organizacijos veikla gali būti sustabdyta ne ilgiau kaip šešiams mėnesiams.

29 straipsnis. Veiklos sustabdymo pasekmės

Kai visuomeninės organizacijos veikla yra sustabdyta, per visą sustabdymo laikotarpį visuomenei organizacijai ir jos struktūriniams padaliniams draudžiama naudotis visomis visuomenės informavimo priemonėmis, organizuoti susirinkimus, naudoti visuomeninės organizacijos ar jos struktūrinių padalinių sąskaitose esančias lėšas, naudoti, valdyti ir disponuoti turimu visuomeninės organizacijos ir jų struktūrinių padalinių turtu bei lėšomis.

Visuomeninės organizacijos, įeinančios į visuomeninių organizacijų sąjungą, veiklos sustabdymas šios sąjungos veiklai teisinių pasekmių nesukelia, jeigu sąjungoje yra ne mažiau kaip pusė visuomeninių organizacijų, kurių veikla nėra sustabdyta.

Kai yra sustabdyta visuomeninių organizacijų sąjungos veikla, į ją įeinančios visuomeninės organizacijos veikia tik pagal savo įstatus.

Pasibaigus teismo nustatytam visuomeninės organizacijos veiklos sustabdymo terminui, visuomeninė organizacija raštu praneša jos įstatus įregistravusiai valstybės institucijai apie tai, kad pašalino priežastis, dėl kurių jos veikla teismo sprendimu buvo sustabdyta. Visuomeninė organizacija, kurios veikla buvo sustabdyta, gali tęsti savo veiklą tik po to, kai valstybės institucija, kuri yra įregistravusi šios organizacijos įstatus, konstatuoja, kad pašalintos priežastys, dėl kurių buvo sustabdyta visuomeninės organizacijos veikla, ir leidžia šiai visuomenei organizacijai tęsti veiklą. Atsisakymas leisti tęsti visuomeninės organizacijos veiklą ne vėliau kaip per 10 dienų nuo jo priėmimo gali būti skundžiamas teismui.

30 straipsnis. Visuomeninės organizacijos veiklos nutraukimas

Teismas gali nutraukti visuomeninės organizacijos veiklą, jeigu:

1) visuomeninė organizacija, kurios veikla sustabdyta teismo sprendimu, ar jos struktūrinis padalinys pažeidžia šio įstatymo 29 straipsnyje nurodytus reikalavimus;

2) jeigu per metus nuo įspėjimo dėl Lietuvos Respublikos Konstitucijos, šio ar kitų įstatymų pažeidimo gavimo dienos visuomeninė organizacija ar jos struktūrinis padalinys vėl pažeidė Lietuvos Respublikos Konstituciją, šį ar kitus įstatymus.

Teismas, priėmęs sprendimą nutraukti visuomeninės organizacijos veiklą, įpareigoja valstybės instituciją, kuri įregistravo šios organizacijos įstatus, skirti likvidatorius ir nustatyti jų įgaliojimus.

Visuomeninės organizacijos, kurios veikla nutraukta teismo sprendimu, turtas ir lėšos naudojamos įstatymų nustatyta tvarka.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS

ALGIRDAS BRAZAUSKAS
